

**12 RAZVOJNIH CILJEV LIBERALNE
DEMOKRACIJE KAMNIK ZA OBDOBJE
2007 - 2013**

ali

**12 RAZVOJNIH CILJEV OBČINE
KAMNIK**

www.kamnik.lds.si

**Dialog - Zaupanje - Sodelovanje - Povezovanje- Načrtovanje –
Solidarnost**

Kamnik, 22. oktober 2006

- 1. Ureditev prometnega in prostorskega kaosa - uresničljiv načrt za povečanje pretoka prometa in jasna prostorska, okoljska ter stanovanjska politika**
- 2. Celovita skrb za otroke in mladostnike od vrtcev do osnovne in srednje šole, fakultete in samostojnosti**
- 3. Nova delovna mesta in razvoj podjetništva - Kamnik, podjetna Evropa v malem**
- 4. Povrnitev ugleda Kamniku, kakršnega je v turizmu nekdam že imel**
- 5. Kakovostno preživljanje prostega časa. Kamnik - otrokom in družinam prijazna občina**
- 6. Rekreativni, kakovostni in vrhunski šport ter gradnja, posodabljanje in vzdrževanje športnih objektov**
- 7. Kultura in mladi**
- 8. Javne dobrine za vsakogar**
- 9. Utrjevanje podeželja in družinskih kmetij**
- 10. Z evropskimi sredstvi do evropskega Kamnika**
- 11. Demokracija sodelovanja - politična participacija občanov na vseh ravneh**
- 12. Zdrava, socialna in partnerska občina - skrb za ranljive skupine v družbi**

Preko urejenosti in razvoja do glavnega mesta pokrajine

Dialog - zaupanje - sodelovanje - povezovanje - načrtovanje - solidarnost

Članice in člani LDS v Kamniku veže načelo enakih možnosti za vse, različnost mnenj, partnerski odnos z namenom odkritega pogovora o problemih in iskanja najboljših rešitev, ki imajo podlago v strokovnih argumentih.

Smo izkušen, kritičen, homogen občinski odbor. Včasih smo različni v svojih razmišljanjih ali pogledih, kar pa nas bogati in daje nove ideje, tako da delujemo napredno, argumentirano, obvezujoče, trezno, včasih celo malo nagajivo, s pogledom v prihodnost, kar nas dela drugačne. Verjamemo v naše lastno znanje, vendar ne zanemarjamo preteklosti, spoštujemo modrost starejših in omogočamo ambicioznost mladih.

Ker verjamemo, da je Kamnik močna občina s številnimi kulturnimi, naravnimi in zgodovinskimi znamenitostmi, velikimi razvojnimi potenciali in velikimi kapacitetami znanja, želimo o naši usodi odločati sami. Država in Evropska unija naj pomagata le tam, kjer sami ne zmoremo.

Zavzemamo se za pospešen ekonomski razvoj občine, večjo kakovost preživljanja prostega časa, gospodarjenje s prostorom, ki bo v interesu občine, ureditev prometa, dovolj prostih mest v vrtcu, prostorne in privlačne šole, dobre pogoje za mlade, kulturo, družinam prijazno občino in zagotovitev potrebne komunalne ter družbene infrastrukture.

Zato bomo izdelali celostno strategijo razvoja občine Kamnik za obdobje 2007 – 2013 v okviru nove evropske finančne perspektive. V izdelavo te strategije bomo vložili vse moči ter vključili strokovno in zainteresirano javnost s ciljem doseči široko družbeno soglasje za določanje prioritete razvojnih ciljev naše občine.

Prepričani smo, da je napočil pravi čas za sprostitve vseh ustvarjalnih potencialov v naši občini, kar lahko dosežemo le, če se bomo vsi v občini zavzemali za dialog, zaupanje, sodelovanje, povezovanje, načrtovanje in solidarnost ne glede na strankarsko pripadnost.

Pred vami je Program 12 razvojnih ciljev pri katerem ste od 31. maja pa do 22. septembra tudi vi z vašimi mnenji, predlogi, pobudami, pohvalami ali kritikami aktivno sodelovali. Hvala.

1. Uredimo prometni in prostorski kaosa - uresničljiv načrt za povečanje pretoka prometa in jasna prostorska, okoljska ter stanovanjska politika

Zavzemamo se, da občina pri pripravi proračuna in razvojnih načrtov dosledno upošteva zakonske predpise, sprejete prioritete in vrstni red investicij ter da se vzpostavi takšna politika, ki bo preprečevala, da bi s prostorom upravljali investitorji. Naj občina gospodari s svojim prostorom!

Že v **fazi priprave nove prostorske strategije in prostorskega reda celotne občine Kamnik mora občina vključiti javnost**. Vsi osnutki lokacijskih načrtov morajo biti dani v razpravo pristojni krajevni skupnosti, tam morajo potekati tudi vse prostorske konference. Prav tako morajo biti osnutki dosegljivi na občinskem portalu, kjer je potrebno odpreti forum za elektronsko izmenjavo mnenj in podajanje predlogov. Strategija mora biti sprejeta do 20. julija 2007, s čimer bomo postavili temelje za usklajeno ukrepanje v smeri razvoja občine.

V strategiji je potrebno za **naslednjih 20 letih** opredeliti rezervacijo družbeno pomembnih območij za vrtce, športne površine, domove upokojencev in varovana stanovanja, parke, ceste, poslovne cone ipd. Na ta način bomo dali investitorjem jasen znak, kaj si v Kamniku želimo, in se s tem izognili gradbenim projektom, na katere ne bomo imeli vpliva. Do sprejema strategije, 20.7.2007, pa zato predlagamo delni moratorij na izgradnjo novih velikih trgovsko-stanovanjskih kompleksov.

Reševanju prometa bo treba posvetiti posebno pozornost, čeprav rešitve niso enostavne in poceni, predvsem pa so večinoma vezane na daljša časovna obdobja.

Prav tako je po našem mnenju potreben premislek o organizaciji **javnega prometa v občini**. Ali je organizacijsko in ekonomsko mogoče uvesti več povezav znotraj občine?

Izgradnja **nove obvoznice** mora biti prioriteta občinskega proračuna, tudi z možnostjo zadolževanja, če bo ta dobila soglasje stroke. Na **kamniški obvoznici** je potrebno v sodelovanju z državo izgraditi dva dodatna pasova od gostišča Pod skalco do križišča Šmarca/Duplica, kjer potrebujemo **ново krožišče** namesto semaforiziranega križišča. Krožišča naj se zgradijo tudi povsod tam, kjer to omogočajo prostorski pogoji. Potrebno je zgraditi vsaj dve novi **povezovalni cesti** čez Kamniško Bistrico, ki bosta imeli širok strokovni konsenz, in ki s prometno infrastrukturo ne bosta ogrozili obstoječih stanovanjskih objektov. Samo tako bomo dolgoročno razbremenili Ljubljansko cesto. Na tej cesti pa je potrebno rekonstruirati celotno traso, dograditi tretji pas in kolesarsko stezo. Najkasneje do konca 2007 se mora obnoviti državna cesta do Stranj (ob KIK-u) ter ob njej zgraditi kolesarsko in peš pot. Na podlagi širokega dialoga proučiti **prednosti in slabosti odprtja Šutne** za zagotavljanje večje pretočnosti prometa ob prometnih konicah za enosmerni promet **v času izgradnje dveh dodatnih pasov na obstoječi obvoznici med Maistrovim mostom in Šolsko ulico.**

Spodbujanje javno-zasebnega partnerstva naj se začne pri urejanju mirujočega prometa v starih **stanovanjskih sosekah**. Preko dialoga med občani in občino je potrebno najti najboljšo in najbolj gospodarno rešitev za dokončno ureditev problema. Predlagamo, da se na začetku upošteva že podane predloge, kot je načrtovanje parkirnih mest, prestavitve ekoloških otokov, vzpostavitev enosmernih ulic, otroška in športna igrišča, ureditev funkcionalnih zemljišč itd.

Poleg izboljšanja cestnega prometa do Ljubljane zaradi dnevniških migracij je nujno **skupaj s soslednjimi občinami**, državo in Evropsko unijo pričeti pogovore o hitri železniški povezavi proti Ljubljani, ki je uvrščena v program Regionalne razvojne agencije. **Dvotirni električni železnici** s kombinacijo tramvaja, na katero se lahko vežejo proge avtobusnih povezav, celotna trasa pa naj bi bila prepletana z modernimi postajališči, od katerih bi imela glavna postajališča velika parkirišča.

Varnost kolesarjev in pešcev bi se povečala z **mrežo kolesarskih poti** ter ureditvijo **črnih točk na poti v šolo** s postavitvijo »pametnih« semaforjev.

Stanovanje sodi med najkompleksnejše dobrine, ki vplivajo na kakovost življenja. Značilnosti stanovanja se običajno obravnavajo pod dvema velikima krovnama pojmomoma. Prvi je kakovost stanovanja, ki obsega predvsem fizično stanje bivalnega okolja, drugi pa je stanovanjski status gospodinjstva, ki vključuje standard, kulturo bivanja, spoštovanje stila življenja, etnično pripadnost ter kulturo. Zavzemali se bomo za načrtno in stabilno povečevanje **občinskega stanovanjskega sklada**, ki bo namenjen predvsem parom in družinam. Seveda pa ne bomo pozabili na vzdrževanje teh stanovanj. Potrebno bo ustvariti finančne mehanizme za zagotavljanje sredstev za pridobitev in oddajanje neprofitnih stanovanj ter stanovanjskih stavb. S takimi mehanizmi bi lahko začasno reševali tudi stanovanjske potrebe socialno ogroženih oseb.

Cilji so:

- Povečanje fonda subvencioniranih in nesubvencioniranih neprofitnih stanovanj za pare in družine ter ustanovitev registra občinskih stanovanj.
- Javno-zasebno partnerstvo pri gradnji večstanovanjskih hiš, kjer bo Občina h gradnji s svojim vložkom pristopila že na začetku.
- Ustanovitev pravne osebe katere večinski ustanovitelj bo Občina. V njej se bodo zbirala javna sredstva in sredstva posameznikov, parov, družin, ki rešujejo svoj stanovanjski problem in nimajo zadosti sredstev za nakup stanovanja. Imajo pa določeno vsoto, ki pokriva vsaj 30% vrednosti stanovanja.
- Rezervni fond treh stanovanj za začasno reševanje socialne stiske, dokler se ne reši problem trajno.

Te in ostali ukrepi bodo imeli podlago v **štiriletnem občinskem stanovanjskem programu**.

Ko danes govorimo o **čistem okolju in ohranjeni naravi pravzaprav** govorimo o **trajnostnem razvoju**, bodisi države ali lokalne skupnosti. Trajnostni razvoj pa je mogoč samo ob usklajenih sektorskih politikah, ki pokrivajo gospodarstvo, kmetijstvo, promet, energetiko, načrtovanje prostora, varstvo okolja in ohranjanje narave. Gre za eno najbolj kompleksnih nalog na področju upravljanja v občini sploh.

Večina teh politik se na koncu dogaja na lokalnem nivoju zato je še kako pomembno, da ima lokalna skupnost pripravljene svoje strategije delovanja, da se ne odziva samo na signale iz države, ampak jo lahko celo prehiteva ter predlaga rešitve. Rešitve pa so mogoče samo v dobro razviti lokalni samoupravi, ki predpostavlja partnerstvo med državo, lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami, sodelovanje s sosednjimi občinami. Obenem pa se mora **zagotoviti občanom dostop do podatkov, ki se tičejo njihovega življenjskega okolja.**

Občina Kamnik je ena redkih v Sloveniji, ki ima že kar nekaj let (od leta 1998) svoj **Lokalni program varstva** okolja (LPVO), leta 2004 je bila narejena njegova prenova. Ker želimo biti realni in strokovni se naš seznam prioritiet na področju okolja v mnogočen pokriva s LPVO, saj so naši svetniki **že do sedaj sodelovali** pri nastajanju in potrjevanju programa.

Cilji v našem programu se zato v mnogih točkah navezujejo na LPVO, opozarjamo pa še na nekaj pomembnih področij.

Zaščita vodnih virov – voda kot strateška surovina – skrb za vodotoke (vsi vodotoki najmanj v 2. kakovostnem razredu)

Pri oskrbi s **kakovostno pitno vodo** je treba urediti status vaških vodovodov. Šele tako bo občina lahko poskrbela za nadzor nad kakovostjo pitne vode za vse občane in občanke. Z ureditvijo statusa bodo mogoča tudi vlaganja v popravilo teh vodovodov in s tem zmanjšanje izgub ter vzpostavitev vodo varstvenih območij okoli vodnih virov. S tem bo možen nadzor nad viri onesnaženja v bližini vodnih virov, ki so v glavnem posledica kmetijske dejavnosti ali neurejenega odvajanja odpadnih voda ter njihova sanacija.

V centralnem delu občine je **zbiranje odpadnih voda in njihove čiščenje** urejeno, drugačna pa je situacija po naseljih, ki so bolj oddaljena. Njihovo neurejeno zbiranje in čiščenje je potencialna grožnja vodotokom in seveda tudi pitni vodi. V naslednjih letih je potrebno poskrbeti za izboljšanje stanja na področju zbiranja in čiščenja odpadnih voda, težava so področja občine, ki nimajo kanalizacijske omrežja,

oziroma ga imajo, pa na koncu ni čistilne naprave. Potrebno bo izboljšati sistem občinskih pomoči praznjenja greznic ter nad pravilno izgradnjo novih, kajti v območju razpršene gradnje, žal ne bo mogoče vse občane priključiti na kanalizacijski sistem.

Naslednja pomembna naloga je **ureditev vodnih evidenc**. Občina mora vedeti na kakšne količine vode lahko računa v prihodnosti, kakšne bodo potrebe in kje bo prišlo do pomanjkanja. K temu sodijo tudi načrti za varčevanje s pitno vodo. Občina bi lahko kot prvi korak preverila kako ravnajo s pitno vodo in na kakšne načine varčujejo z njo v občinskih (občinska stavba), državnih in javnih ustanovah (Zdravstveni dom Kamnik, Dom starejših občanov, Kulturni dom Kamnik, Matična knjižnica, vrtci in šole v občini...) v občini. Spodbudili bomo pripravo načrtov in konkretnih ukrepov na tem področju.

Prizadevali si bomo tudi, **da občina pripravi pregled stanja vseh vodotokov in vodnih teles** v občini, da se oceni njihova naravna ohranjenost, glavni viri ogrožanja in pripravi načrte delovanja. Še posebej pa bomo pri vseh bodočih prostorskih posegih pozorni na morebitne posege v vodotoke.

Zaščita naravnih vrednot

Naravno okolje je v občini Kamnik dobro ohranjeno, naravnih vrednot je v izobilju. Žal je večina zgolj evidentirana, ne pa tudi formalno zaščitena, niti z občinskimi odloki ne. V naslednjem obdobju bomo zato predlagali, da občinski svet skupaj s kranjskim Zavodom za varstvo narave pripravi odloke za nekaj najbolj znanih **naravnih spomenikov v občini** in da pripravi tudi načrte za upravljanje z njimi.

Prav tako mora občina, v sodelovanju s sosednjimi občinami končno **ustanoviti zavarovano območje Regijskega parka Kamniško – Savinjskih Alp**. Njegova ustanovitev je razvojna priložnost za občino, da bolje izrabi svoje naravno okolje. Priprava trajnostnega načrta upravljanja ne bo pomenila, da se v prostoru ne more nič početi, ravno nasprotno, **zavarovano območje je lahko blagovna znamka**, ki bo privabila več ljudi ne samo na območje Kamniških Alp, ampak tudi mesta Kamnika in širše okolice.

Poleg npr. Kamniških Alp, ki jih bomo varovali z razglasitvijo zavarovanega območja, pa je v občini še mnogo drugih točk, ki privabljajo obiskovalce. Ta območja potrebujejo urejeno infrastrukturo za obiskovalce - pešpoti, počivališča, razgledišča, strukture za varnost obiskovalcev, obvestilne table, kolesarske poti, parkirišča, jahalne poti, učne poti,... Z ureditvijo takšnih točk zmanjšamo pritisk tam, kjer želimo manj obiskovalcev, poskrbimo za večjo varnost, tudi iztržek za občino je lahko večji več (gostinske usluge, prodaja spominkov, najetje vodičev, oddajane koles in podobno).

V naslednjih dveh letih se bomo zavzemali za ureditev območja Velike planine, ureditev prometnih tokov in načrt upravljanja območja, v povezavi z razglasitvijo Regijskega parka Kamniško Savinjskih Alp.

Ne glede na ohranjeno naravno okolje v občini, ne smemo pozabiti na **zelene in rekreativne površine**. Večina ljudi je v službah, starejši in otroci ne morejo potovati daleč od svojega doma, zato morajo biti zelene površine namenjene rekreaciji in sprostitvi v mestu oziroma v urbanih centrih. V mestu je žal teh površin premalo, mnoge so zanemarjene in neurejene, kar tudi ne prispeva k dobremu počutju prebivalcev mesta in turistov. Zato bomo v naslednjem 4 – letnem obdobju posvetili večjo skrb temu področju.

Urejeno ravnanje z odpadki

V dveh letih dokončati **urejanje ekoloških otokov** na celotnem območju občine, ki ne bodo ovirali mirujočega prometa ter urediti celovito ravnanje z odpadki v občini. V ta namen bo potrebno letno spremljati uresničevanje koncesijske pogodbe. Skupaj s podjetjem mora občina slediti vsem **novim načinom ravnanja z odpadki**, predvsem znotraj EU, prizadevati si mora za zmanjševanje količine odpadkov, povečanje ponovne uporabe ter recikliranje kar posledično pomeni, da bo potrebno manj sredstev nameniti za odlaganje odpadkov na odlagališču Barje.

Takšna prizadevanja so izvedljiva samo v primeru, če vsi v občini delamo v tej smeri, občani, podjetja, javne ustanove. Zato je treba posvetiti večjo skrb izobraževanju in informiranju na tem področju.

Kakovosten zrak

Z dimom in žveplovim dioksidom je kamniški zrak obremenjen manj, kot je bil nekdanj, sprememba se je zgodila zaradi plinifikacije ter uporabe drugih goriv za ogrevanje. Problematično je, da za mnoge polutante meritev ni, predvsem za škodljive snovi, ki so posledica povečanega prometa ali izpustov nekaterih podjetji.

Promet oziroma njegovi izpusti (dušikovi oksidi, benzen...) je dejavnost, ki v zadnjih letih prispeva največji delež k onesnaženosti ozračja in tudi k povečevanju toplogrednih plinov v ozračju ter s tem k segrevanju le-tega. Segrevanje ozračja v zadnjih letih povzroča veliko naravnih nesreč (hujši nalivi, suše, pogostejši požari, močnejši vetrovi...), ki prizadenejo veliko ljudi, povzročajo pa tudi velike finančne posledice. Zato mora občina preveriti **na katerih področjih v naslednjih letih lahko pričakuje največ težav in kako jih lahko vsaj delno omili.**

V tem poglavju bi predvsem opozarili na **prometne tokove v poletnem času** v dolino Kamniške Bistrice in nekatere druge naravne znamenitosti. Veliko obremenjevanje okolja z osebnimi vozili v alpski dolini dolgoročno ni sprejemljivo. Potrebno bo poiskati druge rešitve v sodelovanju s stroko in na podlagi primerov dobrih praks. Zgled lahko najdemo v Logarski dolini, pa tudi Kranjska gora pripravlja ureditev prometa v dolino Vrat.

Prostorsko načrtovanje, usmerjeno v varstvo okolja in preprečevanje konfliktov med dejavnostmi

Prostor je naravni vir s katerim je potrebno gospodariti trajnostno. Če pogledamo spremembe, ki se dogajajo s prostorom v občini, lahko ugotovimo, da je to eden večjih problemov v občini.

Parcialna in pretirana gradnja, predvsem stanovanj je po našem mnenju porušila ravnotežje v prostoru, povečuje se obremenjenost prostora s prometom, premalo ali nič zelenih površin za igro in sprostitev v stanovanjskih naseljih... Ker prihaja do prenaseljenosti in zidave stanovanj na robu industrijskih obratov se povečuje **problem s hrupom**, ki je podcenjen pri obravnavi okoljskih in zdravstvenih težav. Zato se zavzemamo, da se vzpostavijo taki pogoji, ki bodo vsem občanom zagotavljali primerljiv in kakovosten standard bivanja.

Zato menimo, da je treba ustaviti večje gradnje v centru mesta, predvsem stanovanj in **premisлити o bodočem prostorskem razvoju občine**. Postavlja se vprašanje, ali trenutna generacija lahko pozida ves prazen prostor in ali želimo imeti mesto, ki bo spalno naselje, brez novih delovnih mest in razvoja mesta, ki bo privlačen za obisk turistov in domačinov.

Napake slabega urbanizma so za prostor lahko usodne.

Zato se bomo zavzeli, da se pri pripravi novih prostorskih dokumentov občine dosledno upoštevajo obstoječe strokovne podlage različnih sektorjev:

- namenska raba prostora,
- vodovarstveni pasovi in poplavna območja,
- območja varstva pred hrupom,
- območja naravnih vrednot,
- območja kulturne dediščine,
- poudarjenost funkcij gozdov,
- erozijska območja in območja sanacije.

Osveščeni prebivalci ter sodelovanje na vseh nivojih

Na okoljskem področju ni mogoče narediti velikih pozitivnih premikov, če ni sodelovanja med različnimi akterji, občino, občani, podjetji, sosednjimi občinami, državo. **Osveščanje, izobraževanje, informiranje** je eden pomembnejših projektov, ki jih mora občina v skladu z zapisanim v svojem lokalnem okoljskem programu v naslednjem 4-letnem obdobju okrepiti.

Do pozitivni sprememb lahko pride:

- če imamo podatke kaj se z okoljem dogaja in kje so težave
- če so podatki javni in dostopni občanom
- če na vseh nivojih poteka dialog in skupno reševanje problemov

Na področju spremljanja stanja in zbiranja podatkov je bilo v preteklih letih narejenega veliko, treba je nadaljevati s tem, predvsem pa redno preverjati in dopolnjevati podatke. Letos je bil pripravljen **Okoljski pregled podjetij v občini Kamnik** in zavzeli se bomo, da se ga ponovi v isti ali širši izvedbi vsake 2 leti. Nujno

je, da se manjšim podjetjem in obrtnikom pomaga pri iskanju informacij saj sami tega ne zmorejo, zato se ne držijo okoljskih standardov, ker jih niti ne poznajo.

Občina mora večkrat **izvesti akcije osveščanja med občani** Kamnika. Skupaj z ustreznimi podjetji. Zloženke o ločevanju odpadkov, recikliranju morajo priti v gospodinjstva vsaj enkrat na 2 leti. Prav tako je treba izvesti izobraževalne akcije glede možnosti varčevanja s pitno vodo, električno energijo in toploto (članki, na spletnih straneh občine, pošta po gospodinjstvih).

Potrebno je **pripraviti energetske zasnove občine**, kje so možni prihranki, nadzor nad novimi gradnjami, ali se gradijo energetske varčne. Potrebno je opraviti pregled stanja v javnih ustanovah in možnosti varčevanja.

Glede na to, da imamo v občini dejavno energetske pisarno so to lahko njene naloge. V naslednjih proračunih je treba **povečati sredstva namenjena občanom za ustrežnejšo gradnjo in s tem manjšo porabo energije**.

Več osveščevalnih akcij mora potekati med kamniškimi otroci in mladino (osnovne šole, srednja šola) in v vrtcih.

Zato **podpiramo ustanovitev občinskega okoljskega sklada**, kot je zapisan v LPVO, ki bo zagotavljal financiranje manjših nagrad za raziskovalne naloge osnovnošolcev in dijakov s področja varstva okolja ter sredstva za projekte nevladnih organizacij (direktne akcije, akcije osveščanja javnosti). Korist je v tem primeru obojestranska, občina dobi projekte in podatke, saj lahko za vsako leto določi področje, ki jo v tistem letu še posebej zanima (varovanje vodnih virov, ločevanje odpadkov, varčevanje z energijo, avtohtone stare sorte sadnega drevja – predstavitev njihovih pridelkov na kamniški tržnici, črna odlagališča odpadkov...). Na drugi strani pa izobražujemo mladino in otroke in jih navajamo na raziskovalno delo, hkrati pa jih tudi bolj povežemo s okoljem v katerem živijo.

2. Celovita skrb za otroke in mladostnike od vrtcev do osnovne in srednje šole, fakultete in samostojnosti

Predšolska vzgoja in vrtci

Namen predšolske vzgoje ni le zagotavljanje varstva otrok zaposlenih staršev, ampak tudi dopolnjevanje družinske vzgoje ter zagotavljanje različnih programov in dejavnosti, ki upoštevajo želje staršev. Tudi v prihodnje se bomo zavzemali za kakovostno predšolsko vzgojo naših otrok. Ker se zavedamo, da je pravica tistih otrok, ki jih vrtec odkloni zaradi prostorske stiske okrnjena, bomo spodbujali prizadevanja za povečanje kapacitet vrtcev. K reševanju pa moramo pristopiti celovito, premišljeno in racionalno. Upoštevati moramo, da v prihodnosti mogoče ne bomo potrebovali toliko kapacitet, zato je prostore potrebno zgraditi tako, da se jim z enostavnimi arhitekturnimi rešitvami spremeniti namembnost.

Sedanja kapaciteta vrtcev ne zadošča vsem potrebam zaposlenih mamic in očetov, na kar smo v naših vrstah že vrsto let opozarjali in tudi predlagali konkretne ukrepe. Zadnja poziva, sta naletela na pozitiven odziv s strani občinske uprave. Prvega smo dali junija 2005 in je imel za posledico zagotovitev proračunskih sredstev za **pričetek gradnje novega vrtca na Perovem**. Drugega pa smo dali junija 2006 in bo imel za posledico prvi zasebni vrtec v Kamniku, ki se mu bo za vsak oddelek dodelilo nepovratna investicijska sredstva.

V zadnjem mandatu smo za povečanje mest in ohranjanje domačinom prijazne Tuhinjske doline zagotovili vrtec v Motniku ter obnovili vse enote v občini. Pričetek letošnje novogradnje - nov vrtec za 130 otrok na Perovem - bo samo »gasila požar«, saj bo veliko otrok še vedno na čakalni listi. Tem otrokom se bodo pridružili tudi otroci iz novogradenj na Steletovi ulici ter na Ljubljanski cesti na Duplici.

Če se povečuje gradnja večstanovanjskih hiš in blokov in s tem zagotavlja prihod novih mladih družin, mora občina od investitorjev teh novogradenj zahtevati, da poskrbijo tudi za nov vrtec! Občina oz. Župan ima pri določanju prostorske zasnove in reda škarje in platno v svojih rokah in s tem ima vse vzvode moči, da doseže

delitev stroškov za potrebno infrastrukturo. V nasprotnem primeru pa je potrebno med prioritete občinskega proračuna uvrstiti tudi nov vrtec. V Kamniku namreč poleg vrtca na Perovem in zasebnega vrtca v najkrajšem času potrebujemo še en vrtec za 150 otrok ali vrtec s koncesijo z vsaj 6 oddelki kar je s pravim pristopom uresničljivo.

Zato bomo takoj po nastopu mandata pripravili **oceno demografskih gibanj** v občini za obdobje naslednjih petih let, ki bo vključevala tudi predvidene stanovanjske novogradnje.

Do konca leta 2006 bomo **pripravili izhodišča za pripravo temeljnih razvojnih usmeritev** v Občini Kamnik na področju razvoja predšolske vzgoje do leta 2013, ki bo osnova za pripravo razvojnega programa za to področje. Izhodišča bodo vsebovala demografski pregled in vključenost otrok v vrtce; financiranje javnih in zasebnih vrtcev ter subvencije za starše; prostorske razmere v VVZ; kadri v VVZ; kurikulum in programi; razvoj zasebnega varstva in vzgoje; drugi programi za otroke v občini; finančne posledice ipd.

Novi vrtec lahko občina zagotovi v prostorih Osnovne šole 27. julij, ki zaradi integracije oz. usmerjanja otrok s posebnimi potrebami v redne osnovne šole izgublja svoj pomen. Potrebno je opraviti celovito ekonomsko in širšo analizo prednosti in slabosti preureditve prostorov te šole za potrebe predšolskega varstva s čimer bomo dobili odgovor ali je rešitev racionalna. V vmesnem času naj občina skuša zagotoviti čim več prostora tako, da razpiše in spodbuja **koncesije**, pri katerih bo izvajalcem pomagala pri odpiranju oddelkov z nepovratnimi investicijskimi sredstvi. Obenem naj se spodbuja odprtje **vzgojno varstvenih družin**, ko manjše število otrok varuje ena varuška tako, da v okviru fonda novogradenj občina pridobi za ta namen več stanovanj.

Osnovna šola

Celostni razvojni načrt osnovnošolske vzgoje in izobraževanja v Kamniku je ena izmed prioritetskih Liberalne demokracije Kamnik. V tem mandatu smo glasovali za izgradnjo prizidka in telovadnico OŠ Marije Vera na Duplici ter za rekonstrukcijo OŠ

Stranje s telovadnico, kar daje široke družbene koristi, kot so zaposlovanje visoko izobraženih kadrov, prostore šole pa KS uporabi za razvijanje dejavnosti kraja (za rekreacijo občanov, treninge pionirskih, mladinskih in članskih klubov v kraju, uporabljajo šolsko knjižnico, multivizijske učilnice, računalniške učilnice); v šoli je tudi brezplačna internetna točka, programi v šoli pa lahko povečajo ekološko osveščenost učencev in krajanov (čistilne akcije, eko šole, zdrave šole, vzgoja za sonaravno bivanje). S šolo tako lahko zaživi večje sodelovanje krajevne skupnosti in poveže delovanje mladih z delovanjem starostnikov. Šola je lahko stična točka za ponudbo in povpraševanje po počitniškem varstvu in programih za otroke, za mednarodno sodelovanje in širjenje pestrih programov v kraju.

Reševanje prostorske stiske v osnovni šoli Toma Brejca in Frana Albrehta je prioriteta nalog občine. Pri načrtovanju obsega šole pa mora občina upoštevati tudi vidike povečanega priseljevanja v Kamnik zaradi novih večstanovanjskih hiš in na podlagi strokovnih odločitev spremeniti obstoječe šolske okoliše.

Za **sodobni osnovnošolski vzgojno-izobraževalni program** v Kamniku so potrebne določene dograditve in izboljšave sistema:

- infrastrukturne (posodobitev stavb in dejavnosti, uvedba dodatnih storitev in uslug),
- kakovostne (spodbujanje usposabljanja učiteljev),
- finančne (delitev sredstev na podlagi programov, dejavnosti).

Zato se bomo zavzemali:

- da bodo naše osnovne šole imele dovolj sodoben in bogat, a hkrati na strokovnih ugotovitvah utemeljen program, s čimer bomo dvigovali že doseženo kakovost izobraževanja na osnovnih šolah osnovnih šol;
- da omogočimo in vzdržujemo primerne in sodobne prostorske pogoje;
- za varne in označene pešpote v šole;
- da v vsaki šoli (in tudi že v vrtcu) proračunsko zagotovimo delovanje »šol za starše« in tako izboljšamo dialog med šolo, učitelji, starši in učenci
- da se bo načrtno namenjala sredstva iz proračuna občine tudi za nakup sodobne računalniške opreme, učnih pripomočkov in učil. Zavedamo se namreč, da

morajo OŠ omogočiti učencem enakovreden položaj pri vstopanju v srednje šole. Učencem moramo ponuditi čim več možnosti za nove oblike pridobivanja znanj, kar pa veliko stane. Za projektno in problemsko delo v učnih skupinah je potrebnih več učnih pripomočkov, kot v preteklosti;

- da se v okolici šole uredi prometni režim tako, da bo območje okrog šole varno za otroke in mlade. Na ugled mesta namreč vplivajo tudi urejene okolice šol z zunanjimi površinami,
- za odprto osnovno šolo vse dni. Osnovne šole v popoldanskem času in ob vikendih lahko oddajajo v najem telovadnico, v času počitnic pa bi lahko prostore ponudili za izvajanje počitniškega varstva za otroke prve triade, izvajanje raziskovalnih taborov ali jezikovnih tečajev. Na ta način bi lahko učitelji s primanjkljajem učne obveznosti z dodatnim usposabljanjem in izobraževanjem dopolnili potreben obseg letnih aktivnosti;
- da bomo v proračunu zagotovili dodatna sredstva za osnovnošolske dejavnosti, ki niso plačane iz nacionalnega programa (brezplačne športne dejavnosti za vse učence).

Za nadarjene dijake in študente bomo največ storili tako, da bomo skupaj z gospodarstveniki ustanovili štipendijski sklad občine Kamnik. 50% štipendij se bodo dodeljevale za tista področja, ki jih bo občina določila kot področja z možnostjo razvoja občine in 50% za nadarjene mlade neglede na študij.

Skupni organizacijski vidiki

Že po obstoječih predpisih bi lahko osnovne šole ustanovili skupne službe, ki bi delovale pri enem izmed javnih zavodov, s čimer bi dosegli racionalizacijo poslovanja. Privarčevana sredstva bi ostala na šolah.

Zato se v Liberalni demokraciji Kamnik zavzemamo, da občina opravi analizo outsourcinga za primerjavo stroškov in koristi organiziranja skupnih služb za administrativno računovodski ter tehnični kader. Te službe bi delovale izven osnovnih šol in vrtca, s ciljem, da v javnih zavodih ostane le izvajanje programov, podporne funkcije pa se izvajajo izven institucij. Naloge teh služb bi se še povečale

na področju javnih naročil in naročil male vrednosti za storitve, material in opremo v javnem vrtcu in šolah ter nudenja pravne pomoči.

Šolski okoliši

Zavzemamo se, da Občina Kamnik skupaj s predstavniki osnovnih šol Toma Brejca, Frana Albrehta in Marije Vera prouči prednosti in slabosti (ekonomske, družbene, socialne, vsebinske ...) **morebitne spremembe šolskih okolišev** tako, da se iz sedanjih treh naredi en šolski okoliš oziroma, da se obstoječe meje šolskih okolišev spremenijo.

Demografski podatki kažejo, da se število novorojencev oziroma otrok po posameznih letnikih rojstva in s stalnim prebivališčem v Kamniku v nekaterih obstoječih okoliših zvišuje in v drugih znižuje. Nekateri občine so uvedle model skupnega šolskega okoliša, kjer si po v naprej znanih kriterijih otroke delijo, pri tem pa je prioriteta bližina šole in nedeljivost družine. Staršem je po predpisih dodeljena posebna pravica oziroma varovalka pred poseganjem v njihove avtonomne odločitve:

- da tudi v primeru skupnega šolskega okoliša vpišejo otroka v tisto šolo, kamor lokacijsko gravitirajo,
- da vpišejo otroka po lastni želji v drugo osnovno šolo,
- do varne poti in bližine šole za otroke
- in vključenosti vseh otrok iz družine v isto šolo.

Občinska uprava ne želi nič storiti, ker »šole ne predlagajo sprememb«. Funkcija šole ni, da bi skrbela za zadostno število otrok, saj šola ni podjetje, ki se trudi za pridobivanje novih strank. Šole skrbijo za kakovostno izvajanje šolskega programa, občina pa mora zagotoviti ustrezne pogoje za nemoteno delo v šolah. Danes naša občina ne vidi problemov, jutri pa bo tarnala, da ministrstvo za šolstvo dodeljuje premalo finančnih sredstev za kamniške šole!

Zavedati se je potrebno, da se **skrb za šolo, vrtec, športno-rekreacijske površine, otroška igrišča ... ne konča ko se prereže otvoritveni trak, ampak je to obveza in odgovornost, ki traja.**

In že v tem trenutku zakonodaja ne potiska občine v kot, da naj pasivno čaka, da se šole povsem izpraznijo ali napolnijo, ampak nasprotno! Omogoča jim, da prevzamejo iniciativo pri reševanju in urejanju šolskega prostora. Tudi na šolskem področju mora biti cilj občine skrbno gospodarjenje z občinskim proračunom v korist vseh občank in občanov in povezovanje vseh akterjev pri iskanju najboljših rešitev. Seveda pa morajo biti odločitve argumentirane, dobro pretehtane, prediskutirane in do neke meje usklajene med občinsko oblastjo, predstavniki šol, zainteresirano strokovno javnostjo v občini in starši. **Predvsem pa morajo biti odločitve pravočasne, da se lahko starši in šole pripravijo na spremembe. Za starše so hitre odločitve o šolanju otrok slabe odločitve, šolam pa povzročijo nepotrebne težave z zagotavljanjem dolgoročnih in stabilnih finančnih virov.**

Zavzemali se bomo, da se vzpostavijo taki pogoji, da bodo učilnice, šolske avle, športne površine in otroška igrišča, ki pripadajo osnovnim šolam dostopne oziroma uporabne skozi vse dni v letu. Dopoldne za potrebe formalnega izobraževanja, v popoldanskem času za potrebe neformalnega izobraževanja in za preživljanje prostega časa.

3. Nova delovna mesta in razvoj podjetništva - Kamnik, podjetna Evropa v malem

Zavedamo se, da se občina ne more vmešavati v gospodarstvo, lahko pa sodeluje z njim po načelu partnerstva med vsemi sodelujočimi in sprejema usklajene ukrepe, ki so **prijazni za razvoj gospodarstva in okoljsko ter družbeno sprejemljivi**.

Želimo ustvarjati pogoje za razvoj posameznih panog, ki jih v občini vidimo kot prihodnost, obenem pa postaviti standarde, ki bodo onemogočali ekološko nesprejemljive dejavnosti. Zaradi tega bomo zagovarjali politiko, ki bo naravnana k inovativnosti, znanju in razvoju ter s svojo prostorsko politiko vzpostavljala dobre pogoje za razvoj obrti, malih in srednjih podjetji in turizma. Eden od merljivih ciljev take politike mora biti tudi število novih delovnih mest in pravnih oseb.

Ker smo prepričani, da nam v povezavi z vsemi, ki so povezani z gospodarstvom, lahko uspe, bomo zagovarjali ustanovitev občinskega **gospodarskega sveta**. Svet bi bil partnerski (posvetovalni) organ župana, v katerem bi sodelovali tako domači strokovnjaki (ekonomisti, arhitekti, naravovarstveniki, sociologi), predstavniki podjetji, občine, obrtne zbornice kot turizma in kmetov. Cilj vseh sodelujočih pa bi bil načrten, dolgoročen in stabilen razvoj gospodarstva v občini.

Skozi gospodarski svet se bomo zavzemali, da se pod pokroviteljstvom Agencije za podjetništvo in turizem začne načrtno delati na prepoznavnosti občine in njenega gospodarstva. V okviru tega projekta bo potrebno začeti tudi z vsemi gospodarskimi in kmetijskimi subjekti tržiti domačo blagovno znamko **Narejeno v Kamniku**.

Prepričani smo, da je znanje ključ do uspeha, zato bomo zagovarjali, da se del sredstev, ki jih sedaj namenjamo za gospodarstvo in turizem, preko »ugodnih« bančnih kreditov usmeri v **izobraževanje za naše gospodarstvo in v kombinirani študentski sklad**. Drugi del sredstev pa bomo preko programov, ki bodo podprti s strani virov Evropske unije, usmerili v usklajeno in načrtovano vlaganje v

gospodarstvo. Tako bomo zagotavljali pogoje za razvoj visoke tehnologije, malih in srednjih podjetji.

V okviru vzpostavljanja prostorskih pogojev za podjetnike in obrtnike se zavzemamo za ustanovitev **vsaj dveh poslovnih** con ter enega podjetniškega inkubatorja. V sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in gospodarskim svetom je potrebno v okviru novega prostorskega plana določiti območja in finančni načrt za komunalno ureditev. Finančni načrt mora vsebovati javne, zasebne in evropske vire.

Območje Stola je že sedaj **industrijsko-podjetniška cona**, ki pa nima ustrezne infrastrukture, primernih servisnih storitev in veljavnih prostorskih načrtov. Ti bi spodbujali razvoj "zelenih" (okoljsko sprejemljivih) gospodarskih dejavnosti, podjetjem omogočili stabilno delovanje in pritegnili nova podjetja. Zato bomo v sodelovanju z že delujočimi podjetniki, strokovnjaki, krajevno skupnostjo Duplica in predstavniki lastnikov Stola poskušali najti najboljšo rešitev. Druga cona se lahko ustanovi v okviru že nastajajoče industrijske cone ob Korenovi cesti. Že nekaj časa pa prihajajo tudi pobude o ustanovitvi podjetniške cone v Tuhinjski dolini in Šmarci.

Podpora občine pri ustanavljanju **podjetniškega inkubatorja** je ključna za razvoj. Inkubator pa bo posredno bogatil občino z ekonomsko močjo, omogočal ustanovitev domačih podjetij, pomagal razvijati nova delovna mesta, vzpodbujal podjetniško pobudo in podjetniški duh lokalnega prebivalstva. Na dolgi rok pa lahko prepreči "beg možganov", povečuje prepoznavnost Kamnika ipd. Vse skupaj ima številne učinke, ki se bodo pokazali šele na dolgi rok - ena dejavnost namreč posredno spodbudi razcvet ali nastanek druge. Inkubator bi podjetjem omogočal različne storitve za nižjo ceno, kot so: telekomunikacijska infrastruktura in storitve, čiščenje, pravno svetovanje, računovodske storitve, finančne informacije, administrativne storitve, reference in kontakte, seminarje in usposabljanje (vseživljenjsko učenje), spremljanje razvoja poslovanja ipd. Na ta način bi lahko k sodelovanju pritegnili tudi druga kamniška podjetja, ki bi opravljala določene storitve za potrebe inkubatorja, a v njem ne bi imela sedeža.

Zavzemali se bomo, da se Agencije za turizem in podjetništvo aktivneje vključi v načrtovanje razvoja podjetništva. V okviru tega se mora v občini ustanoviti **Lokalni podjetniški center**, ki bi se vključil v mrežo Lokalnih podjetniških centrov Slovenije (v njej je trenutno približno 38 centrov).

Prepričani smo, da je potrebno v občini skupaj s podjetniki, Zavodom za zaposlovanje in Centrom za socialno delo izdelati **Občinski program zaposlovanja in prekvalifikacij**. Ta bi upošteval specifične potrebe po delovni sili v občini Kamnik sedaj in v bližnji prihodnosti.

Zagotavljamo pa, da niti enega posega v prostor ne bomo naredili brez široke javne razprave in celovite ekonomske, družbene, okoljske in socialne analize skozi katero bomo ugotovili kakšne so posledice in koristi posega.

Cilj občine Kamnik mora biti, da v osmih letih pride **med 10 najbogatejših občin** v Sloveniji.

Merljivi cilji moderne gospodarske politike so število novih delovnih mest in novih pravnih oseb, prepoznavnost Kamnika kot gospodarstvu prijazne občine in ustanovitev ter trženje domačo blagovno znamko »Narejeno v Kamniku«.

4. Povrnitev ugleda Kamniku, kakršnega je v turizmu nekdanje imel

Število turistov se vsako leto povečuje, ampak po našem mnenju prepočasi. Promocija Kamnika mora biti skupna in usmerjena k izbranim ciljnim skupinam, pripravljena načrtno in pogumno, da bo dala rezultate že v nekaj letih. Predvsem pa je potrebno v letu 2007 pripraviti dva projekta: Prepoznavnost Kamnika kot turistične destinacije in Povezovanje vseh turističnih subjektov. Potrebno je definirati, kateri so ciljni gostje v naši občini in za vsako skupino posebej pripraviti več kompleksnih turističnih produktov, ki povežejo prehrano, sprehajalne poti, termalne užitke, adrenalinske športe, prenočišče. Posebej je potrebno opredeliti ponudbo za mlade in študente, posebej za družine, posebej za skupine predšolskih in šolskih otrok, posebej za gornike in adrenalinske športnike in druge možne skupine turistov. Nato je potrebno s skupnim vlaganjem privatnega kapitala, proračunskih sredstev in sredstev EU dopolniti manjkajočo infrastrukturo.

Zato podpiramo Strategijo razvoja turizma v občini Kamnik 2006 – 2013, pri nastajanju katere smo aktivno sodelovali. Menimo namreč, da lahko uspemo samo tako, da se tega področja lotimo celovito v povezavi z vsemi ostalimi področji v občini Kamnik.

Kamnik ima kar nekaj prednosti in s tem priložnosti za razvoj turizma, ki jih do sedaj nismo znali v celoti izkoristiti.

Imamo:

- dobro prometno dostopnost in geografsko lego,
- pestrost, privlačnost naravnega okolja, neokrnjene naravne znamenitosti,
- prost pristop do odprtega prostora, gozdov, gora,
- koncentracijo različne ponudbe na relativno majhnem prostoru,
- individualni turizem, možnost sprostitve, ekološko čistost,
- ohranjeno dediščino,
- izredno biotsko in krajinsko raznovrstnost,
- naklonjenost prebivalstva turizmu (gostoljubnost, varnost).

Zato mora občina Kamnik vzpostaviti podporno okolje, spodbudo in klimo. Ti elementi bodo omogočali zasledovanje naslednjih ciljev:

- strokoven pristop k razvijanju turistične ponudbe in turističnih destinacij,
- pridobivanje domačih in tujih investitorjev,
- pogoji za kandidiranje za evropska sredstva,
- povezovanje turistične ponudbe,
- skupno trženje kamniškega turizma,
- turistična promocija, usmerjena izključno na ciljne skupine,
- javne naložbe, načrtovane tako, da bodo poleg osnovne dejavnosti omogočale tudi razvoj turizma,
- izobraženi ponudniki turističnih storitev,
- razvite inovativne storitve v turizmu,
- povečanje števila letnih obiskovalcev v občini,
- povečanje letnega števila nočitev,
- povečanje letnih prihodkov iz naslova turizma.

Za **celotno območje Velike planine, Male planine in Gojske planine** je potrebno izdelati občinski pogled na vizijo razvoja treh planin v povezavi s celotnim razvojem turizma v občini in širše. Vendar pa si moramo na začetku vsi skupaj odgovoriti na vprašanje »Kaj si renično želimo na teh treh planinah?«

Zato v Liberalni demokraciji Kamnik zagovarjamo, da je potrebna v pripravo programa razvoja vseh treh planin enakopravno vključiti poleg zunanjih strokovnjakov tudi vse tiste, ki so s planino povezani. To so Agrarne skupnosti, društvo Rigl, bajtarji, Podjetje Velika planina - Zaklad narave d.o.o., Sklad kmetijskih zemljišč, lastniki planinskih domov, zainteresirana strokovna javnost in Župan, ki mora znati povezati vse te različne interese in jih vgraditi v turistično vizijo občine. Program razvoja treh planin v povezavi z razvojem turizma v Kamniku in širše mora imeti podlago v okoljskih, ekonomskih in družbenih analizah ter povzemati primere dobrih praks iz Slovenije in tujine.

Samo s partnerskim odnosom in dialogom v katerem bodo enakopravno sodelovali vsi lahko dosežemo najboljše rešitve za razvoj treh planine in s tem posledično razvoj celotnega turizma v občine Kamnik.

Mestno jedro in Šutna morata v prvem koraku med Kamničani in Kamničankami postati prepoznavni znamenitosti Kamnika. To bomo dosegli tako, da bomo mestno jedro in Šutno naredili zanimive. Tako vizualno kot s storitvami in dogodki. Šutni in mestnemu jedru je potrebno dati dušo oziroma vsebino. To morajo pripraviti strokovnjaki skupaj s stanovalci in uporabniki poslovnih prostorov. Županova naloga pa je, da jim omogoči dialog in jih sliši.

O čem je potrebno odpreti razpravo:

- Obnova fasad, ki jih sofinancira Občina preko proračuna, državnih sredstev in skladov EU.
- Urbana oprema oz. mestno pohištvo, ki jo na podlagi javnega natečaja določi in financira občina. Med mstno pohištvo lahko štejemo: klop, koš za smeti, označevalni sistem (kulturni spomeniki, rastline, območja), korito za cvetlice in grmovnice, stebriček oz. ograja, stojalo za kolo, zabojnik za odpadke, zastor za zabojnike za smeti, tip ulične svetilke, telefonsko govornico, poštni nabiralnik, hidrant, omarico za elektriko, omarica za vodo, infomat in stojnico, opremo gostinskih vrtov na javnih površinah (podiji, stoli, mizice, senčniki, ograje ipd.) ter reklamne izveske in tende.
- Kulturni dogodki, ki se zlivajo z mestnim jedrom in Šutne.
- Kvalitetna ponudba storitev v poslovnih prostorih za katere najemnino sofinancira občina, ki tudi določi kaj je kvalitetna storitev in za katere dejavnosti bo sofinancirala najemnino (na primer galerija Pika).

5. Za kakovostno preživljanje prostega časa

Otroci in družina

Starši se morajo danes spopadati z vsemi mogočimi institucijami za prosti čas svojih otrok, svojega časa pa ne morejo koristno uporabiti za prave starševske vloge. Ena od možnosti je, da se v okviru vrtca in šole naredi popoldanski urnik za otroke, ki ne bo pomenil nenehne obremenitve za starše - prevoze iz enega dela občine v drugega, od enega do drugega tečaja ter ustvarjanja občutka slabe vesti, da premalo storijo za svoje otroke.

Stanovanjski standard mladih družin z otroki do petega leta starosti je v primerjavi z drugimi skupinami prebivalstva najnižji. Otroci v domačem okolju tako praviloma nimajo dovolj prostora za kreativno igro. Nobeno javno otroško igrišče v naši občini nima urejenih niti osnovnih sanitarij, kaj šele tekoče vode, možnosti nakupa pijače ali prigrizka. Igrišča na prostem so zaradi vremenskih razmer mnogokrat neuporabna, telovadnice pa so družinam z majhnimi otroki nedosegljive.

Zato je potrebno razvijati tiste oblike dela s starši, ki bodo prispevale k razumevanju, kaj vse so koristi in interesi otrok. In če je cilj otrokom prijazna in naklonjena družba, mora občina Kamnik sprejeti ustrezne načrte, ki bodo vključevali prostorske, kadrovske in ekonomske ukrepe. Ti ukrepi zajemajo:

- pomoč nevladnim organizacijam na tem področju za spodbujanje in izvajanje določenih programov na tem področju,
- investiranje v prostore, ki so namenjeni igri in razvoju otrok (npr. igrišča, dvorišča, organiziranje delavnic, igralnic, eksperimentalnih delavnic),
- celodnevno počitniško varstvo za otroke v prvi in drugi triadi s kakovostnimi programi,
- alternativne oblike počitniškega varstva otrok (igra za otroke tam, kjer živijo) in skrb za oživljanje zapuščenih ali neurejenih otroških igrišč,
- spremljanje novih oblik dela, ki koristijo vsem otrokom in odpravljajo posledice socialne neenakosti,
- vsestransko podpora razvoja prostovoljnih oblik dela, animatorstva in usposabljanje tistih, ki delajo z mladimi,

- e-točka za starše, varuške, animatorje in otroke ter internetna stran za nasvete staršem,
- prostore za previjanje in dojenje otrok,
- varne točke/prostori, ki imajo potrebno usposobljeno osebje oz. osveščene ljudi, kamor se lahko otroci zatečejo ko se počutijo ogrožene ali potrebujejo pomoč pri reševanju problemov (podobno kot Unicefov program varnih točk),
- varne točke, kamor se bodo lahko otroci zatekli pred nasilneži po prve informacije,
- v sodelovanju s Centrom za socialno delo se odpre varna hiša.

Športno-rekreacijski park med OŠ Toma Brejca in OŠ Frana Albrehta bi v veliki meri rešil pomanjkanje športno rekreacijskih površin v Kamniku in hkrati združil nekatere že obstoječe športne objekte. Prostor zajema tri pokrite športne objekte ter zunanje športne, rekreacijske in parkovne površine (asfaltirano igrišče za rokomet in košarko, "skate rampa", otroška igrala).

Temeljni cilj je združitev vseh površin za potrebe tako osnovnošolske populacije (dve osnovni šoli) v dopoldanskem času kot tudi za izvajanje športne rekreacije oziroma aktivnega preživljanja prostega časa pretežno v popoldanskem času.

Športno-rekreacijski park bi lahko zajemal naslednje objekte:

- obstoječe pokrite športne objekte z možnostjo, da bi telovadnico OŠ Toma Brejca primerno razširili čez del zunanjega rokometnega igrišča in s tem dobili boljši športni objekt. Tako bi lahko razvijali klubski športi otrok in mladine.
- Posodobi se lahko tudi manjša telovadnica v glasbeni šoli, kjer bi s preureditvijo pridobili nove prostore za dejavnosti, ki ne potrebujejo večjih prostorov (ples, aerobika,...).
- v parku bi postavili malo nogometno/rokometno igrišče, površine za košarko, za potrebe osnovne šole vsaj 300 metrsko atletske stezo, večji in uporabnejši skate park, igrišče za inline hokej in rolanje (pozimi lahko drsališče), otroška igrišča, odbojka na mivki, namizni tenis, klopce, mize, ...
- večina parka bi bila osvetljena in zato lahko uporabna tudi v večernih urah
- prostor dopušča tudi širitev parkirnih mest

Rekreacijska os ob Kamniški Bistrici do meje z Domžalsko občino in priključitev na njeno os. V obdobju 2002-2006 je bilo žal premalo narejenega, zato bomo predlagali pospešeno ureditev poti. Ob celotni osi bodo zgrajeni sistemi kolesarskih stez in pešpoti, os pa bo v celoti pokrita z javno razsvetljavo. Do osi bo možno prispeti z motornimi vozili, zato bomo organizirali parkirišča. Uporabniki bodo lahko ob poti koristili tudi parkovne površine z otroškimi in rekreacijskimi igrali, naravna kopališča, organizirane prostore za piknik, gostinski program, informacijske točke in različne druge dodatne programe. Sredstva za vse to je potrebno pridobiti tudi iz evropskih virov. Obenem pa bo projekt zagotovil sonaravno ureditev struge vodotoka ter sanacijo vodnega in obvodnega prostora.

6. Rekreativni, kakovostni in vrhunski šport ter gradnja, posodabljanje in vzdrževanje športnih objektov

Šport je pomembna dejavnost vsake družbe tako sam po sebi kot tudi zaradi prepletanja z drugimi družbenimi področji (vzgoja in izobraževanje, zdravstvo, kultura, znanost, gospodarstvo, turizem, obramba, okolje). Kot sestavni del celovitosti družbenih odnosov je z ostalimi naštetimi segmenti neločljivo povezan. Poleg tega pa šport s to prepletenostjo zvišuje kakovost preživljanja prostega časa in s tem pozitivno učinkuje tudi na druga področja človekovega življenja. Zaradi vseh teh dejstev se bomo zavzemali, da se zagotovijo ustrezni pogoji za obstoj in napredek športa in športne kulture.

Pri izvajanju nalog s področja športa v občini Kamnik (upravljanje športnih objektov, sofinanciranje športnih programov, spodbujanje športa otrok in mladih) se zavzemamo za čim večjo **avtonomijo civilne športne sfere** in čim tesnejše sodelovanje med lokalno oblastjo in predstavniki lokalnih športnih organizacij. S tem bomo vzpostavili kombiniran model upravljanja športa, v katerem bodo sodelovali občinska uprava, lokalne športne organizacije in izvajalci športnih programov.

Občina Kamnik naj v prihodnje daje prednost predvsem sofinanciranju programov **športa otrok in mladine**, ki so usmerjeni v rekreativni, kakovostni in vrhunski šport, ter gradnji, posodabljanju in vzdrževanju športnih objektov.

Zagovarjali bomo **povečanje javnih financ** iz 140 milijonov na 200 milijonov v letu 2007 za športne programe, gradnjo in kakovostno vzdrževanje ustrezne mreže športnih površin. V naslednjih letih pa na 5% proračunskih odhodkov. Na ta način bomo povečali delež športno aktivnega prebivalstva, kar pa ima tako neposredne (športni dosežki kot pomemben dejavnik predstavljanja mesta in občine navzven) kot tudi posredne pozitivne učinke (preprečevanje in zdravljenje nekaterih družbenih problemov).

Sedanja ureditev upravljanja in reševanje problemov na področju športnih objektov v Kamniku je nesistematična in nenačrtna. Zato se zavzemamo za usmeritev, ki temelji na izdelani študiji ter prikazuje prednosti in slabosti **različnih modelov upravljanja športnih objektov** (javni zavod, pogodba z zasebnim izvajalskim podjetjem, pogodba s Športno zvezo, kombiniran sistem). Cilj spremembe upravljanja s športnimi objekti je racionalnost poslovanja, dvig kakovosti športne infrastrukture, zagotavljanje pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti, dolgoročno načrtovanje razvoja športne infrastrukture in nadzor nad porabo proračunskih sredstev v te namene.

Zavzemali se bomo za **razvijanje interesnih športnih programov otrok in mladine** ne glede na njihova znanja in sposobnosti. Interesni programi športa otrok in mladine so del športne vzgoje, ki poteka zunaj obveznega vzgojno-izobraževalnega programa. V programe pa se poleg vrtcev, šol in društev vključujejo tudi občina in različne športne združbe na državni ravni. Sredstva za interesne programe športa otrok in mladine je mogoče pridobiti iz različnih virov. Glavni sofinancer je občina, pomemben vir pridobivanja sredstva pa so tudi razpisi različnih športnih združenj oziroma Ministrstva za šolstvo in šport, Fundacije za financiranje športnih organizacij itd. Poleg tega pa bomo skupaj s klubi pozornost namenili razvijanju klubskega športa otrok in mladine, zlasti tistih športnih programov, ki otroke in mladino usmerjajo v rekreativni, kakovostni in vrhunski šport.

Čas je že, da se sistemsko pristopi k prenovi bazena in nogometnega stadiona ter se ju konča. Zagovarjamo razširitev bazena s **pokritim bazenom** in dodatnimi parkirišči, zaradi česar bo predhodno potrebno zagotoviti nova teniška igrišča in igrišča za odbojko na mivki.

7. Kultura in mladi

Župan mora narediti prvi korak, da bodo kulturniki naredili dva.

Zavzemamo se, da večjo težo dobijo lokalne kulturne organizacije. Te bodo aktivno sodelovale pri načrtovanju kulturnega prostora, sočasno pa mora občina sodelovati pri prenovi kulturne infrastrukture.

Naši cilji so:

- Uredili bomo pravno formalni status Doma kulture Kamnik.
- Dom kulture Kamnik naj postane središče dogajanja, promotor Kamnika in spodbujevalec kulturnega dogajanja po vsej občini.
- Vzpodbujanje stalnega sodelovanja med Matično knjižnico in Domom kulture Kamnik – na eni strani pisana beseda, na drugi govorjena.
- Večjo težo morajo dobiti lokalne kulturne organizacije, da bodo aktivno sodelovale pri načrtovanju kulturnega prostora.
- Pomoč kulturnim domovom po vsej občini v obliki prenove infrastrukture.
- Prilagoditev kapacitete knjižnice povečanemu številu prebivalstva.
- Zagotovitev optimalnih pogojev delovanja Matične knjižnice Kamnik.
- Preučili bomo možnost ustanovitve izpostav Matične knjižnice po občini - na primer v razvijajočih se turističnih centrih.
- Prostorsko povečanje Glasbene šole na obstoječi lokaciji.
- Občinski javni e-portal kot posrednik med ponudniki in uporabniki storitev. Namenjen bo predvsem Kamničanom in Kamničankam ter organizacijam. Vseboval bo register življenjskih situacij, e-vodnike, e-obrazce, e-naslove, e-povezave, pravne informacije, nasvete, informacije, občinske predpise ...
- Omogočiti kabelsko TV v celi občini.
- Prekinili bomo informacijsko mrtvilo v občini, tako da bomo spodbujali nastanek medobčinske televizije in radia Kamnik.

Obseg delovanja **Matične knjižnice Kamnik** se izračunava glede na število prebivalcev, to pa v občini Kamnik narašča (rodnost je večja od umrljivosti). Zato se zavzemamo, da se na podlagi strokovnih odločitev skupaj z zaposlenimi v knjižnici

pripravi vsebinski in finančni načrt. Ta bo zagotovil optimalne pogoje delovanja knjižnice kot javne službe, ki jih določajo Standardi za splošne knjižnice. To pomeni, da bo lahko naša knjižnica še razširila svojo ponudbo (nakup novih knjig, predstavljanje sodobnih literarnih del slovenskih in tujih avtorjev, posebej nagrajencev Prešernovega sklada in prejemnikov nagrade kresnik).

Kamniški ustvarjalci imajo pravico, da se predstavijo občinstvu. Vabilo je vstopnica, je kažipot. Je znak za dovoljenje v pravo smer in ne v slepo ulico neizbežne potrnosti in žalosti zaradi dela za samega sebe. Človek, ki je povabljen, je počaščen! Povabljen je z namenom. Je dober, zanimiv, drugačen, je imeniten. Lokalne kulturne organizacije pa delujejo predvsem v svojih krajih in so zaradi tega nepoznane in nerazumljene. **Spoznajmo jih!**

Kot del kulturnega dogajanja moramo **organizirati dneve besede**. To je priložnost za nove ustvarjalce in predvsem za združitev vseh kamniških kulturnih društev na enem mestu. Zagotoviti moramo, da se ustvarjalcem vlije volja, občutek razpoznavnosti in pomembnosti.

Lahko se organizirajo tekmovanja, ki spodbujajo k razmišljanju in ustvarjalnosti. Tekmovanja na različnih področjih (gledališkem, pesniškem, slikarskem) prinašajo IME, nadaljevanje kulturnega izražanja ter simbolno nagrado. Občinska oblast mora narediti prvi korak, da bodo kulturniki dva. **Zato se zavzemamo, da umetnikom omogočimo, da bodo z nami delili svoje znanje.**

Zavzemamo se za ustanovitev **amaterske gledališke skupine**, ki bi imela sedež v Domu kulture Kamnik. Na skupino se nato lahko vežejo ustvarjalci na glasbenem, slikarskem in rokodelskem področju. Smo ZA, da Dom kulture postane središče dogajanja, novih prijateljstev in promotor mesta Kamnik.

Mestno središče naj bo rezervirano za varietejske točke, šansone, monologe igralcev, pisateljev. Središče naj bo prostor za komedije, tragedije, visoke animacije, prefinjenost, eleganco, plemenitost - naj bo prostor Resnice. Mestna središča so za govorce! **Zakaj pa ne.**

V turistični prospektih se lahko poleg klasičnih slik predstavijo umetniške slike Alojza Berleca, Dušana Sterleta, Dušana Lipovca, Bogdana Potnika, Draga Bizjaka itd. Kamniški umetniki so ustvarili veliko del, v katerih naše mesto upodabljajo v barvah in dovršenih stilih. Kamnik se mora postaviti s svojimi občani in pokazati, da smo na njih ponosni. Naj se izdela prospekt z umetniškimi deli Kamnika z naslovom **Podoba Kamnika skozi oči našega umetnika**.

Kamnik potrebuje tudi priložnost, da se organizirajo mesečni plesni večeri. Organizator je lahko plesna šola v sodelovanju z Domom Kulture Kamnik.

Naj nam dajo mladi priložnost

Za dokaj avtonomno delovanje mladinskih organizacij in institucij potrebujejo mladi stabilen način financiranja, prostor in enakovredno mesto v lokalni skupnosti. Stabilnost se lahko zagotovi z državno zakonodajo, najbolj pa z zavezujočimi dokumenti lokalnih skupnosti.

Zavzemali se bomo:

- za sprejem akcijskega načrta o sodelovanju občine z mladimi. S tem načrtom bomo pripravili ukrepe za sodelovanje mladih v reprezentativnih organih občine.
- za pripravo lokalnega mladinskega programa, ki je dokument razvojnega načrtovanja mladinskega dela in mladinske politike v občini Kamnik. Lokalni mladinski program mora predvideti pravne, vsebinske, finančne in organizacijske usmeritve za obdobje najmanj 2 in največ 4 let, ki bodo realne in merljive.
- znotraj proračuna se bomo zavzemali za novo proračunsko področje za mladinsko politiko in mladinsko delo s pripadajočimi proračunskimi postavkami.
- za neposredno financiranje dejavnosti MC Kotlovnica, ki mora svoje delovanje razširiti na celotno območje občine.

Z vzpostavitvijo takšne strukture bomo naredili prvi korak k cilju, da se vzpostavijo celoviti pogoji za sodelovanje mladih v družbenih procesih in da se omogoči širok spekter mladinskih aktivnosti. Mladi sami pa se bodo odločili, ali si v teh strukturah želijo sodelovati in kako.

8. Javne dobrine za vsakogar

Osnovne dobrine so dobrine, ki jih vsi mi potrebujemo za kvalitetno bivanje v 21. stoletju in so pravica občank in občanov ter dolžnost izvoljenega župana ter vladajoče koalicije v občinskem svetu.

Zato mora župan v sodelovanju s predstavniki krajevnih skupnosti pospešiti **ureditev manjkajoče infrastrukture** ter investicije časovno in finančno ovrednotiti.

Med osnovne dobrine štejemo ceste, pločnike in kolesarske steze, kvalitetno vodooskrbo, javno razsvetljavo, pogoje za kabelsko televizijo in internet (postavitve optičnega omrežja), kanalizacijo, elektriko, ravnanje z odpadki, plinifikacijo, urbano opremo itd.

Zavzemamo se za **celovito in strokovno prenovu cestnega omrežja** v občini in sodobne rešitve pri prenovi obstoječih cest. Naš cilj je doseči boljšo pretočnost prometa in večjo varnost za vse udeležence v prometu (kolesarske steze, varni prehodi za pešce, urejeni pločniki, krožna križišča, zeleni val ...). Občinske ceste bomo urejali po natančno določenem in dogovorjenem programu skozi celotno obdobje štirih let.

Zavzemali se bomo, da se pripravi okolje za hiter in nemoten razvoj širokopasovnih omrežij v občini Kamnik ter z izvajalci vzpostavi javno zasebno partnerstvo pri izgradnji širokopasovnih omrežij. Cilj občine mora biti, da se fazno v naslednjih 7 letih izgradi sodobno omrežje za potrebe pravnih in fizičnih oseb. S tem bomo gospodarstvu in stanovalcem omogočili **kvalitetno ponudbo vseh telekomunikacijskih storitev** (telefonija, televizija, internet ...).

Zavzemali se bomo tudi, da na območjih, kjer zaradi ekonomske logike operaterji ne bodo imeli interesa graditi širokopasovnih omrežij, občina skupaj z investitorji sofinancira izgradnjo omrežja.

Proučili bomo tudi možnost vzpostavitve sistema brezžične televizije povsod tam, kjer se zaradi naravnih ali finančnih ovir ne bo moglo izvesti optično omrežje.

Kakovostne komunalne storitve po zmerni ceni so pravica vsakega občana. Zato se bomo zavzemali za tako občinsko politiko na področju vodooskrbe, ki bo omogočala **nemoteno preskrbo s čisto pitno vodo** v občini Kamnik.

Prijeten prostor za stanovalce in obiskovalce je pogoj za dobro počutje v občini, zato se bomo zavzemali za pripravo **katalogov urbane opreme oz. katalog »mestnega pohištva«** za občino Kamnik. Med elemente urbane opreme lahko štejemo: klop, koš za smeti, označevalni sistem (kulturni spomeniki, rastline, območja), korito za cvetlice in grmovnice, stebriček oz. ograja, stojalo za kolo, zabojnik za odpadke, zastor za zabojnike za smeti, tip ulične svetilke, telefonsko govorilnico, poštni nabiralnik, hidrant, omarico za elektriko, omarica za vodo, infomat in stojnico, opremo gostinskih vrtov na javnih površinah (podiji, stoli, mizice, senčniki, ograje ipd.) ter reklamne izveske in tende.

Naš cilj je prispevati k vzpostavljanju obiskovalcem in stanovalcem prijetnega prostora. Poleg tega si želimo povečati stopnjo zadovoljstva uporabnikov javnih površin, izraziti ustrezen nivo spoštovanja do preteklosti in nasploh krepiti lastno identiteto.

Urbana oprema oz. »mestno pohištvo« zadovoljuje osnovne fiziološke in psihosocialne potrebe ljudi (po počitku, sprostitvi, opazovanju dogajanja, pogovorih). Hkrati pa je pomemben tudi element likovne podobe javnega prostora, ki je lahko izraz umetniških aspiracij skupnosti.

Do leta 2008 bomo v sodelovanju s sosednjimi občinami poiskali nove načine **za ravnanje z odpadki** na širšem regionalnem območju. Upoštevali bomo tuje in domače primere dobrih praks ter se naslonili na izkušnje in domače znanje. Zavzemali pa se bomo tudi za vpeljavo novih okoljevarstvenih programov, za katere bomo del sredstev pridobili iz evropskih skladov.

9. Za utrjevanje podeželja in družinskih kmetij

Kmetijstvo v celotni Evropski uniji, v Sloveniji pa še posebej, v prostoru opravlja večnamensko funkcijo, ki se odraža v obširnem izvajanju kmetijsko-okoljskih ukrepov in vzdrževanju obdelanosti kmetijskih površin na območjih z omejenimi dejavniki za kmetovanje. Gre za gospodarsko dejavnost, hkrati pa kmetijstvo ohranja poseljeno in pestro kulturno krajino, varuje kulturno in naravno dediščino.

Ker želimo ohraniti podeželje, se bomo še naprej zavzemali za **zagotavljanje pogojev**, ki bodo podeželju omogočali razvoj. Zagotovili bomo tudi, da se bodo na kmetijstvo lahko vezale različne dopolnilne dejavnosti, znotraj katerih se bodo iskala delovna mesta z namenom, da se ta pomembna panoga v občini ohrani.

Pred prejšnjimi lokalnim volitvami smo se zavzeli za to, da občina pripravi novo oziroma prenovljeno strategijo kmetijstva v občini. Prejšnja je bila namreč sprejeta v letu 1998. To se je izpolnilo koncem leta 2004, ko je občina dobila **ново Strategijo razvoja kmetijstva** v občini Kamnik. Zanj lahko zapišemo, da je dobra osnova za delo v bodoče. Zato bodo naše naloge usmerjene predvsem v to, da preko občinskega sveta in odbora za kmetijstvo preverjamo, kako se naloge izpolnjujejo, in poskušamo vplivati na **vsakoletni kmetijski program**, da bo sledil izvajanju ciljev zapisanih v strategiji. Po našem mnenju **sedaj sprejeta strategija potrebuje svoj izvajalski del**, zato bomo poskušali doseči pripravo in sprejem **Programa razvoja podeželja v Kamniku** za obdobje 2007 – 2013.

Kljub strategiji še vedno ostaja problem neizkoriščenih sredstev na posameznih postavkah kmetijskega proračuna. Naš cilj bo povečati sredstva tam, kjer se bo denar porabil, ter ga preusmeriti na nove postavke, ki izhajajo iz ciljev strategije in letnega programa in bodo prispevale k razvoju podeželja v širšem smislu.

V naslednjem proračunskem obdobju bo potrebno na **novе temelje postaviti sodelovanje** s Kmetijsko-gozdarsko zbornico. Zavzeli se bomo za bolj aktivno povezovanje med Zbornico in Občino. Prav gotovo od zbornice upravičeno

pričakujemo več pobude za izvajanje projektov in sledenja ciljev, ki so zapisani v novo sprejeti strategiji.

Stanje kmetijstva v občini je po nastanku Strategije razvoja kmetijstva v občini Kamnik precej jasno, problemi so evidentirani, tudi mnogi cilji in želje so izoblikovani. Še vedno ostaja težava nepovezanosti kmetijstva z ostalimi dejavnostmi v občini, ni povezanosti s predelovalno industrijo, ni prodaje izdelkov direktno porabnikom, ni povezanosti z drugimi turističnimi dejavnostmi (kamniška predelovalna industrija, turistični subjekti, tržnica ...). Kmetije so majhne, ukvarjajo se z ekonomsko nezanimivimi dejavnostmi.

Kmetijsko strategijo imamo, zato bo naša sugestija v občinskem svetu, da bodoče strategije upoštevajo tudi cilje, zapisane v Strategiji kmetijskega razvoja. Predvsem pa se bo moral presek vseh področij pokazati v Programu razvoja podeželja v Kamniku za obdobje 2007 – 2013, ki bo predstavil možne usmeritve in potrebne ukrepe na področju razvoja podeželja kot celote, za katerega se bomo zavzemali.

Zavzemali se bomo, da se občina angažira predvsem za naslednje prioritete točke:

- iskanje novih dopolnilnih razvojnih dejavnosti na kmetijah,
- pospeševanja ekološkega kmetijstva,
- povečanja pridelave sadja in zelenjave,
- povezovanja kmetijstva s storitvenimi dejavnostmi,
- za čim bolj učinkovito povezovanje različnih programov, ukrepov in instrumentov državne podpore za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja na podeželju,
- aktivno partnerstvo na podeželju,
- spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja na podeželju in preusmerjanje kmetij v ekonomsko zanimive tipe proizvodnje,
- razvoj in trženje obstoječih izdelkov pod skupno blagovno znamko (na tem področju bo morala občina prevzeti aktivno vlogo, pripraviti projekt blagovne znamke),

- razvoj novih produktov na osnovi lokalnih potencialov (kreiranje produktov in storitev, kreiranje blagovnih znamk),
- sodelovanje s turističnimi subjekti,
- pomoč že znanim iniciativam pri njihovi realizaciji,
- razvoj mreže servisnih dejavnosti za razvoj in trženje produktov s kmetij
- razvoj komplementarnih idej,
- pripravo informativnega gradiva o ponudbi turističnih kmetij, ponudbo ekološko pridelane hrane,
- sprotno informiranje občanov (spletne strani občine, spletne strani Agencije za turizem in podjetništvo) o ponudbi in prodaji ekološke hrane in drugih kmetijskih izdelkov,
- aktivno podpiranje projektov ohranjanja etnološke, kulturne ter naravne dediščine.

Pri ostalih projektih, kot je na primer preprečevanje zaraščanja in ohranjanje določene pridelave (bolje bi bilo tu: ohranjanje pridelave določenih sort), pa je potrebno sredstva iskati še drugje (preko programov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kmetijsko-okoljskih programov, sredstev EU, vključitev projekta javnih del, usposabljanje na delovnem mestu itd.).

Ohranjena kulturna krajina je pomemben element pri razvijanju ene pomembnejših dopolnilnih dejavnosti - turizma, pa če govorimo o kmečkem turizmu, preživljanju aktivnih počitnic na podeželju ipd. Ljudje prihajajo zaradi prijaznih ljudi, hrane, ohranjene krajine, ki je v svojem domačem okolju nimajo. Zato bi občina **morala podpirati** ohranjanje etnološke, kulturne ter naravne dediščine, kot elementov kulturne krajine. Eden najpomembnejših ciljev pri razvoju podeželja pa mora biti prizadevanje občine za ohranitev živih in dejavnih kmetij ter da jih čim več vključimo **v različne programe**, kot so dodatno izobraževanje, svetovanje in stiki z novimi znanji. S tem bomo dosegli, da se bodo kmetije lažje prilagajale novim zahtevam trga in tako povečale svoj dohodek ter se ohranile.

Večina proizvodnje na kamniških kmetijah je namenjena lastnim potrebam, z majhnimi presežki. Usmeriti bi se morali zato v **prodajo na domu** (kmečki turizem

in podobno), ki se v takšnih primerih edino izplača. Prodajo na kmetijah je mogoče doseči tudi tako, da se poveže kmetije, turistične objekte, kolesarske in pešpoti ter različne turistično zanimive točke. Kmetije, ki svoje izdelke prodajajo na domu ali želijo pričeti s kmečkim turizmom, morajo biti za takšno dejavnost primerno opremljene in urejene. Občina lahko pomaga s strokovno pomočjo, proračunskimi sredstvi za infrastrukturo, krediti, promocijo zdrave hrane in kmečkega turizma, pa tudi s pomočjo pri prijavah na različne razpise - domače in mednarodne.

Najpomembnejši del trženja kmetijstva bi lahko postala nova blagovna znamka, kar pomeni, da moramo oblikovati blagovno znamko npr. **»Izdelki izpod kamniških planin«**, pod katero bi promovirali in prodajali izdelke kamniških kmetij. Seveda pa bi se moralo kmetijstvo za uspešno promocijo in prodajo te znamke povezati s turizmom in poudarjati ekološko pridelavo hrane. Zato se mora podeželje promovirati in tržiti pod **skupno blagovno znamko**. Za delovanje te pa je potrebno vzpostaviti prodajno mrežo na lokalnem trgu (prireditvah, dogodkih, sejnih, lokalnih trgovskih centrih, gostilnah, tržnicah, turističnih objektih...) ter priključiti kamniško blagovno znamko k znamki **»Dobrote slovenskih kmetij«**. Aktivneje je potrebno vzpostaviti tudi sodelovanje z Agencijo za turizem in podjetništvo ter turističnimi subjekti v občini Kamnik.

Zahteve glede **življenjskih standardov v mestu in na podeželju se izenačujejo** in podeželje ne moremo več povezovati le s kmetijstvom. Na podeželju je vse več ljudi, ki se s kmetijstvom ne ukvarjajo več ali se nikoli niso. Zato moramo pozornost posvetiti tudi **ostalim dejavnostim, s katerimi se preživljajo prebivalci podeželja**. Da bi vse dejavnosti, tako tiste povezane s kmetijstvom kot tudi ostale, lahko delovale, pa moramo najprej poskrbeti za osnove. Občina mora v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi na teh območjih **dokončno urediti potrebno infrastrukturo**. Urediti je potrebno ceste, pločnike in kolesarske steze, vodo oskrbo, javno razsvetlavo, vzpostaviti pogoje za kabelsko televizijo in internet (postavitve optičnega omrežja ali brezžično povezavo), urediti športno-rekreacijske površine manjše parkovne površine itd.

Projekti na podeželju ne bodo pomenili siromašenje mesta, ampak ravno nasprotno; urejeno in ohranjeno podeželje bo bogatilo in omogočalo uravnotežen razvoj Kamnika kot celote in bo dodatna prednost Kamnika.

10. Z evropskimi sredstvi do evropskega Kamnika

Zavedati se moramo, da se v finančnem obdobju 2007-2013 v Sloveniji pričakuje veliko finančnih virov, ki bodo omogočali izvedbo javnih in zasebnih naložb. Finančne vire je mogoče uporabiti za razvoj človeških virov, javne infrastrukture, turizma, čezmejno in teritorialno sodelovanje in vrsto drugih projektov.

Zato se bomo zavzemali, da se znotraj občinskega proračuna uvede proračunska postavka »**Priprava projektov za sodelovanje v evropskih finančnih virih**«, ki je vezana na vsaj 7 večjih realnih občinskih projektov in 7 zasebnih projektov, ki jih načrtujejo kamniške pravne osebe.

Zavzemali se bomo, da **skupaj s sosednjimi občinami ustanovimo posebno službo za spremljanje razpisov in pripravo evropskih projektov**, saj bomo tako lahko konkurirali na različnih razpisih evropske unije.

Že do sedaj smo v vsem svojem mandatu županu predlagali, da se v okviru njegovega urada ustanovi služba za spremljanje in konkuriranje na evropske razpise ter pripravo na črpanje sredstev v okviru nove finančne perspektive EU 2007 – 2013. V novem mandatu bom vztrajali, da občinska uprava pridobi strokovnjaka za to področje, ki bo skrbel za samostojne prijave na evropske razpise ter sodeloval z ostalomi občinami pri skupnih evropskih projektih.

11. Demokracija sodelovanja - politična participacija občanov na vseh ravneh

V zadnjem obdobju smo bili priča nastanku pomembnih dokumentov, ki nakazujejo nove smeri razvoja demokracije. Lokalno politično sodelovanja pa bi lahko opisali tudi kot **odprto občino**, ki razume pomen partnerstva med občino in civilno družbo, mehanizme za neposredno vplivanje nevladnih organizacij in pri odločanju upošteva ljudi.

Zavedamo se, da je proces oblikovanja **razvojnega soglasja v Kamniku** mogoče podpreti predvsem z vključevanjem čim širšega kroga družbenih akterjev v upravne procese. Zlasti je to potrebno pri oblikovanju razvojnih ciljev in vrednotenju njihovega doseganja. Zato se zavzemamo za partnerstvo med občinsko oblastjo in predstavniki krajevnih skupnosti, civilno družbo, posamezniki in gospodarstvom. V ta namen bomo skupaj z njimi razvili mehanizme za neposredno vplivanje na odločanje o pomembnih zadevah za Kamnik.

Zavzemamo se za utrjevanje **lokalne demokracije**. Spodbujali bomo nove oblike udeležbe prebivalcev, še posebej mladih, v javnem življenju na lokalni ravni. Udeležba prebivalcev pri odločanju na lokalni ravni služi kot sredstvo legitimacije lokalne uprave, poleg tega pa je sredstvo modernizacije dejavnosti lokalnega upravljanja. Dobre prakse težijo k temu, da pridobivajo korist od udeležbe prebivalcev. Možnost občanov, da neposredno odločajo, povečuje njihovo zanimanje za sodelovanje pri zadevah lokalne samouprave in s tem krepi njeno učinkovitost. Čeprav lokalno samoupravo izvajajo predvsem demokratično izvoljeni organi (občinski svet in župan), pa to ne sme omejevati pravice občanov do neposrednih oblik odločanja. Poleg tega pa se bomo zavzemali za spremembo odnosa lokalnih politikov in občinskih uslužbencev do udeležbe prebivalcev pri odločanju, za povečanje transparentnosti in izboljšavo komunikacije med državljani in lokalnimi oblastmi.

Dali bomo **večjo težo krajevnim skupnostim** in njihovi predstavniki bodo tako lahko aktivno sodelovali pri oblikovanju predlogov, načrtovanju, odločanju in spremljanju projektov, pomembnih za razvoj njihovega kraja. Zagotovili bomo dodatna sredstva za vzdrževanje objektov, ki so v lasti oz. upravljanju KS in s tem posredno v lasti občine. Gre predvsem za mrliške vežice, kulturne domove, športna igrišča, manjše parke.

Omogočali in promovirali bomo e-participacijo občanov, kar pomeni, da bomo zagotavljali demokratične procese preko uporabe informacijsko komunikacijskih tehnologij. To vključuje e-sodelovanje in e-soodločanje občanov v procesu sprejemanja politik in občinskih predpisov, nadzoru in komuniciranju z izvoljenimi predstavniki v občinskem svetu in županom ter drugimi organizacijami civilne družbe.

12. Za zdravo, socialno in partnersko občino - skrb za ranljive skupine v družbi

Za povečanje komunikacije med starši, otroci in šolo bomo pospešeno promovirali in podpirali **šole za starše**, ki so se v Kamniku in na širšem območju Slovenije izkazale kot odlična strategija za pomoč pri razvoju mladostnikov in preprečevanju zasvojenosti.

Na področju **socialnega varstva** se bomo zavzemali za sprejem Strategije s področja socialnega varstva v občini Kamnik. Naš cilj pa bo dodatno izboljšanje kvalitete življenja na vseh območjih in ustrezen razvoj socialnih mrež pomoči. Področja, ki jih bo strategija obravnavala so: revščina, stari, mladi, nasilje v družini, osebe s težavami v duševnem zdravju, ljudje s težavami z zasvojenostjo, invalidi in brezdomci. S sprejetjem te strategije bomo določili prednostne naloge do leta 2013 pri izvajanju in sofinanciranju programov. Pri pripravi strategije pa se bomo naslonili na rešitve iz nacionalnega programa in na primere dobrih praks. K pripravi strategije bomo povabili Center za socialno delo Kamnik, Zdravstveni dom Kamnik, Lokalno akcijsko skupino, ZUIM, ŠCRM, predstavnike osnovnih šol in neprofitne organizacije v Kamniku.

Na **področju zdravstva** bomo predlagali sprejem Programa razvoja primarnega zdravstvenega varstva v občini do leta 2013, ki bo v skladu z novim nacionalnim programom, z zakonskimi in podzakonskimi akti ter drugimi smernicami Ministrstva za zdravje. Poglavitne aktivnosti, ki jih mora program predvidevati, so: spremljanje gibanja in spreminjanja starostne in socialne strukture prebivalstva, širjenje in modernizacija ZD Kamnik kot osrednjega nosilca primarnega zdravstvenega varstva, ukrepi za povečanje števila zdravnikov v javnem zdravstvu (zlasti na področju zdravja žensk in zobozdravstva), podeljevanje koncesij na osnovi smernic programa. Kvaliteto primarnega zdravstvenega varstva pa bomo skušali še izboljšati z analizo zdravstvenega stanja prebivalcev, nadzorom izvajanje pogodb o koncesijah, evalviranjem in načrtovanjem preventivnih programov ter oskrbo najbolj ranljivih skupin prebivalstva.

Problem droge se začne in konča v lokalni skupnosti, zato so le-te pomemben delček v mozaiku organizacij, ki skrbijo za preprečevanje in zdravljenje zasvojenosti z drogami. Preventivni programi na področju drog morajo v občini dobiti nov zagon. Začeti je potrebno z izvajanjem preventivnih aktivnosti s številnimi programi - posebno v vrtcih, šolah in nevladnih organizacijah, pa tudi v blokovskih naseljih. Bistveni del odgovornosti za povezovanje akterjev na tem področju in izvajanje preventivnih programov mora imeti še naprej lokalna akcijska skupina, ki je strokovno posvetovalni organ župana in občinskega sveta. Pristojna je tudi za pripravo usklajenih ukrepov v občini na področju drog in spremljanje izvajanja letih.

Posebno pozornost je potrebno usmeriti v razvijanje preventivnih programov v šolskem in izvenšolskem prostoru. Razviti moramo strategijo preventivnih dejavnosti in posebno skrb nameniti posredovanju pomembnih informacij o drogah. V tem kontekstu je potrebno nameniti posebno skrb dodatnemu izobraževanju pedagoških delavcev. Vzporedno s tem je pomembno razvijati druge vire informacij o drogah (tudi s posebnimi telefoni). Otrokom in mladostnikom moramo zagotoviti možnosti za optimalen razvoj potencialov ter možnosti za razvijanje njihove participacije na ravni lokalne skupnosti.

Ljudje s posebnimi potrebami v družbi načeloma nimajo enakih možnosti in imajo manjšo kvaliteto življenja kot ostali. Funkcionalne omejitve invalidov se morajo odpraviti! Zato predlagamo, da se skupaj z Zavodom invalidne mladine Kamnik (ZUIM) izdela projekt ureditve klančin in odprave arhitektonskih ovir v vseh javnih ustanovah, trgovskih centrih, bankah itd. Obenem pa naj se ZUIM aktivno vključi v projekte, ki bodo omogočali kvalitetno življenje invalidnih ljudi v občini.

Zaradi podaljševanja življenjske dobe pa **starostniki** vedno bolj potrebujejo poleg zdravstvene oskrbe še **pomoč na domu**, ki mora biti subvencionirana in dostopna vsem socialnim kategorijam starostnikov. Zato se bomo zavzemali za povečanje proračunskih sredstev in povezovanje z Domom upokojencev Kamnik, ki ima vso potrebno infrastrukturo, znanje in usposobljenost. Na ta način bomo tudi povečali zaposlenost slabo zaposljivih kategorij prebivalstva preko javnih del.

Z javno-zasebnim partnerstvom povečati Dom upokojencev in gradnjo varovanih stanovanj.

Zavzemamo se, da župan skupaj z predstavniki upokojencev vzpostavi take pogoje, ki bodo omogočali aktivno, varno in zdravo starost.

Spodbujali bomo **razvoj nevladnih organizacij**. Zavzemali se bomo namreč za stimulatивно politično okolje, ki omogoča razvoj dialoga in partnerstva med nevladnimi organizacijami in lokalnimi oblastmi, primerno sistemsko ureditev, urejen sistem javnega financiranja in zagotavlja finančna sredstva ter primerne pogoje za zaposlovanje v nevladnih organizacijah.

Zaključek

Konec maja je šlo za osnutek volilnega programa LDS Kamni kateremu osnova je bil program LDS Kamnik za obdobje 2002 – 2006 in se je z vašo pomočjo do začetka volilne kampanije še nadgrajeval in postal boljši. Odzvali ste se v velikem številu, zato ste tudi Vi soustvarjalci 12 razvojnih ciljev razvoja Kamnika. Hvala.

Sedaj, ko LDS Kamnik ni uspela s svojim županskim kandidatom program ni brezpredmeten ampak je osnova za projektno sodelovanje s predstavniki drugih strank in list ter županom.

Še vedno nam lahko pišete ter podate svoje mnenje, pobude, vprašanja, ideje ... Pišite na elektronski naslov kamnik@lds.si

Kamnik, 31. maj 2006

dopolnjen, 8. julij 2006

dopolnjeno, 28. avgust 2006

dopolnjen, 22. septembra 2006

Brane Golubovič
Vodja skupine za pripravo programa

Demitrij Perčič
Predsednik LDS Kamnik